

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 371/2013-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. októbra 2013 v senáte zloženom z predsedu Milana Ľalíka a zo sudcov Marianny Mochnáčovej a Petra Brňáka prerokoval sťažnosť J. T., P., zastúpeného advokátom JUDr. B. M., H., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 62/2002 a takto

r o z h o d o l :

Základné právo J. T. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 62/2002 **p o r u š e n é n e b o l o .**

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. I. ÚS 371/2013-15 z 5. júna 2013 prijal na ďalšie konanie sťažnosť J. T. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 28 Cb 62/2002.

2. Z obsahu spisu vyplýva, že konanie pred okresným súdom v právnej veci sťažovateľa začalo podaním návrhu na vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy 370 685,30 Sk (12 304,50 €), pričom sťažovateľ bol v procesnom postavení žalovaného. V dôsledku podaného odporu zo strany sťažovateľa a súčasne podaného vzájomného protinávrhu na zaplatenie 4 425 647,20 Sk (146 904,57 €) bola vec prevedená do registra „Cb“ a bola vedená na okresnom súde pod sp. zn. 28 Cb 62/2002.

3. Sťažovateľ v sťažnosti vytýka okresnému súdu neefektívnu činnosť, ktorá mala za následok, že konanie len na prvom stupni presiahlo dobu 11 rokov a v tejto súvislosti zdôrazňuje, že svojím správaním žiadnym relevantným spôsobom nezapríčinil prietahy. Procesnými úkonmi, ktoré vo veci uskutočnil (podanie vzájomného protinávrhu, návrh na rozšírenie žaloby), iba reagoval na aktuálny vývoj procesnej situácie, a tieto skutočnosti nemožno podľa jeho názoru pričítať na jeho ťarchu. Sťažovateľ ďalej poukazuje na to, že predmet sporu, t. j. zaplatenie škody, ušlého zisku a nemajetkovej ujmy v intenciách stabilizovanej judikatúry ústavného súdu nesignalizuje osobitnú faktickú či právnu zložitosť, čo taktiež svedčí o nesústredenej činnosti okresného súdu, ktorá má za následok zbytočné prietahy vo veci. Napokon sťažovateľ uvádza, že v jeho prerokovávanej veci

došlo k zmene zákonného sudcu, navyše bez primeraného odôvodnenia, čo malo rovnako za následok neprimerané predlžovanie sporu.

4. K sťažovateľovej sťažnosti na prietahy podľa § 64 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sa vyjadrila podpredsedníčka okresného súdu, ktorá považovala sťažnosť za dôvodnú.

5. Sťažovateľ sa v petite ústavnej sťažnosti domáhal, aby ústavný súd vyslovil, že jeho základné právo garantované čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v označenom konaní porušené bolo, okresnému súdu prikázal konať bez zbytočných prietahov, zaplatiť mu finančné zadosťučinenie v sume 35 000 € a náhradu trov konania k rukám jeho advokáta.

6. Pri odôvodňovaní požadovaného finančného zadosťučinenia sťažovateľ poukázal na to, že počas celého konania, ktoré trvá viac než 11 rokov, žije v stave právnej neistoty a jeho pocit márnosti dovolať sa spravodlivosti je už v súčasnosti nevyvrátiteľný. Súčasne sťažovateľ predložil ústavnému súdu kalkuláciu výšky jeho domnejšej škody, ktorú si uplatňuje v konaní pred všeobecnými súdmi, a žiadal, aby ústavný súd pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme prihliadol aj na túto skutočnosť.

7. Podpredsedníčka okresného súdu vo vyjadrení k sťažnosti z 9. augusta 2013 zhrnula doterajší priebeh konania, pričom zvlášť poukázala na tú skutočnosť, že okresný súd 1. decembra 2011 rozhodol vo veci samej a jeho rozsudok bol na základe odvolania sťažovateľa rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) zo 17. apríla 2013 potvrdený. Vec sťažovateľa bola tak v čase vyjadrenia podpredsedníčky okresného súdu právoplatne skončená.

8. V súlade so súhlasom účastníkov konania ústavný súd podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy

a dohovoru. Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva, ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03, I. ÚS 255/08).

9. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa ods. 1 sú porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

10. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

11. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru ústavný súd v prvom rade konštatuje, že pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy si osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo

na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 28/01, I. ÚS 257/08).

12. Porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru videl sťažovateľ v neprimerane dlhom trvaní súdneho konania vedeného okresným súdom, ktoré však bolo rozsudkom vyhláseným na pojednávaní 1. decembra 2011 meritórne skončené. Ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu 27. mája 2013, teda až po 18 mesiacoch po rozhodnutí okresného súdu vo veci samej. V čase podania ústavnej sťažnosti už bol vyhlásený i potvrdzujúci rozsudok krajského súdu, a to 17. apríla 2013, ktorý sa už len doručoval účastníkom konania. Uvedené skutočnosti považuje ústavný súd za rozhodujúce pre posúdenie podanej ústavnej sťažnosti.

13. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05, IV. ÚS 474/2011).

14. Účelom, podstatou a zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je teda odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci (napr. I. ÚS 41/02). Zároveň z tejto judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ochranu základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd poskytuje len vtedy, ak bola sťažnosť ústavnému súdu podaná v čase, keď k namietanému porušovaniu práva ešte môže dochádzať a nečinnosť orgánu verejnej moci v tom čase ešte môže trvať (napr. mutatis mutandis II. ÚS 387/06, IV. ÚS 46/07). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, ako to vyplýva z jeho rozhodnutia o sťažnosti č. 16970/05 vo veci sťažovateľa M. M. proti Slovenskej republike.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že napadnuté konanie pred okresným súdom bolo v merite veci skončené rozsudkom okresného súdu vyhlásenom 1. decembra 2011, preto v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (27. mája 2013) už okresný súd vo veci sťažovateľa nekonal a ani nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvňovať priebeh namietaného konania ani spôsobovať prietahy v ňom (m. m. IV. ÚS 219/03, II. ÚS 24/06, IV. ÚS 46/07). Účel základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov bol už ku dňu doručenia sťažnosti ústavnému súdu v okolnostiach daného prípadu zavŕšený. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a v súlade so svojou doterajšou rozhodovacou činnosťou preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup okresného súdu v napadnutom konaní kvalifikoval ako porušenie základného práva sťažovateľa garantovaného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

16. Nad rámec uvedeného ústavný súd dopĺňa, že v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je viazaný petitom sťažnosti (návrhom na rozhodnutie) a môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05), a preto ústavný súd nemohol posudzovať eventuálne prietahy na strane krajského súdu, keďže proti nemu sťažnosť nesmerovala. Taktiež tvrdenia sťažovateľa týkajúce sa nedostatočného odôvodnenia zmeny zákonného sudcu ústavný súd vzhľadom na formuláciu petitu, ako i na celkový obsah sťažnosti posudzoval iba ako súčasť argumentácie, ktorou sťažovateľ preukazoval porušenie základného práva na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov.

17. Uvedené závery boli podkladom na rozhodnutie ústavného súdu, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru porušené nebolo, tak ako to je uvedené vo výroku rozhodnutia.

18. Pokiaľ ide o žiadosť sťažovateľa, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietahov a priznal mu primerané zadostučinenie a úhradu trov konania, ústavný súd uvádza, že tieto výroky sú viazané na vyhovieň vo veci samej

(navyše príkaz konať bez zbytočných prieťahov nemôže smerovať proti konaniu, ktoré bolo v čase nálezu ústavného súdu právoplatne skončené). Keďže ústavný súd vyslovil, že v sťažnosti označené práva sťažovateľa porušené neboli, uvedenými návrhmi sťažovateľa sa pri svojom rozhodovaní už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. októbra 2013